

Bikkle

EDITIE 3 | NAJAAR 2024

MAGAZINE VAN PARTNERS VOOR JEUGD

Willen weten:

luisteren naar het kind

IN DEZE EDITIE

SIMON GODECHARLE:

Morele stress
ombuigen naar
veerkracht

DE STEM VAN MELISSA

Verbinding voelen,
luisteren zonder
oordeel

KINDERRECHTER

Elk kind mag
mening geven,
het moet niet

Voorwoord

Thema-editie

“Je werkt niet voor ons, je werkt voor het kind.” Met die boodschap verwelkomen wij maandelijks zo’n dertig nieuwe collega’s. Het is voor ons als bestuurders het belangrijkste statement op de informele kennismakingsbijeenkomsten die wij regelmatig organiseren. Wij hopen dat ze zich dit statement maanden later nog herinneren. Want de kern van onze taak moet altijd zijn: luister naar het kind, zie het kind.

Dit lijkt heel eenvoudig, maar de verhalen – ook die in deze thema-editie van de Bikkel – vertellen ons iets anders. Geregeld proberen andere belanghebbenden of extreme omstandigheden de aandacht van het kind af te leiden.

Er zijn talloze voorbeelden van situaties waarin het kind over het hoofd werd gezien. Denk bijvoorbeeld aan Friso van Doesburg, inmiddels welbekend binnen de jeugdzorgbranche, ook door zijn boek ‘Uit Huis’. Een tiener die lang werd afgerekend op de problemen van zijn ouders. Die niet kon doen wat hij écht wilde, en daardoor precies de jongere werd die de mensen om hem heen verwachtten dat hij zou worden.

In de roep om een stem voor het kind, blijven deze verhalen cruciaal. Want ze hebben ook een andere kant. Friso van Doesburg vond uiteindelijk iemand die wel naar hem luisterde. Die wél faciliteerde wat hij nodig had. Hierdoor kon hij zijn leven omgooien. Een ander voorbeeld is van een jonge ex-crimineel die een jeugdreclasserder ontmoette die “oprecht wilde dat het goed met hem ging.” Zoiets kleins en ogenschijnlijk vanzelfsprekends, veranderde zijn leven.

En ja, er zijn hobbels, waarvan de grootste misschien wel ‘tijd’ is. Maar het geluk dat je als professional kunt creëren door gewoon te luisteren, maakt het altijd de moeite waard om te proberen.

Pim van Uchelen & Mariëlle Visbeen

Raad van Bestuur

Colofon

Bikkel is een uitgave van Partners voor Jeugd, William Schrikker, De Jeugd- en Gezinsbeschermers en Expect Jeugd.

Kijk voor meer informatie op:

partnersvoorjeugd.nl

PvJ Rian Binnendijk, Nikki Beerepoot, Silke Bruil, Mirjam de Vos

Redactie Angela Jans – jansmedia@xs4all.nl

Fotografie Winand Stut – www.winandstut.nl

Vormgeving Studio Jorrit van Rijt – jorritvanrijt.com

Druk De Groot - grootsgedrukt.nl

Inhoud

2

Voorwoord

4

Willen weten, luisteren naar het kind

Harriet Poot, directeur Expect Jeugd

6

De stem van Melissa (24)

Verbinding voelen

10

Kinderrechter Susanne Tempel

Mening geven mag, het moet niet

12

Een bijzondere aanpak

Jeugdbeschermer laat moeder uithuisplaatsen

14

Interview

Hands-on ethicus Simon Godecharle

18

Het is fijn om pleegzusje te zijn!

22

Kinderombudsvrouw

Margrite Kalverboer

26

Kinderen mogen ouders aanklagen in theatervoorstelling Ouderpardon

28

Berry over jeugdbeschermer Debbie:

‘Ze was mijn beschermengel’

HARRIET POOT – DIRECTEUR EXPECT JEUGD

Willen weten, luisteren naar het kind

Voortof

foto: Sandra Haverman

Onze kerntaak is het kind, de jongere beschermen en een kansrijke toekomst bieden. Om dat goed te doen, moet je bij de jeugdige zelf te rade gaan. Echt willen weten, luisteren naar het kind. Niet zelden gebeurt dat te weinig in de jeugdzorg omdat de rottiheid die je dan ontmoet, eigenlijk te erg is. Het is een diep menselijke neiging om daarvoor weg te kijken, omdat het morele stress veroorzaakt.

Dankzij systemisch kijken en werken is er in de jeugdzorg steeds meer aandacht gekomen voor de problematiek bij ouders. Niet zelden ligt daar de sleutel voor herstel van veiligheid in het gezin. Aandacht voor ouders brengt echter ook risico's met zich mee. Als jeugdbeschermer kun je het kind uit het oog verliezen. Omdat, zeker bij psychiatrische problemen of complexe scheidingen, de ouders heel veel tijd van de jeugdbeschermer weg kunnen zuigen. Onbedoeld blijft er dan te weinig aandacht over voor het kind. De vraag is dus, hoe kun je systemisch, gezinsgericht werken en ook dicht bij het kind blijven, het kind blijven zien?

Over het ombuigen van morele stress naar veerkracht heeft on-hands ethicus Simon Godecharle (lees een interview met hem vanaf pagina 14) recent een keynote geschreven en twee workshops gegeven

aan medewerkers van Partners voor Jeugd. Een mooi beeld dat ik me van die bijeenkomst herinner, is het moment waarop hij het licht doofde, de zaal donker werd en hij een waxinelichtje aan stak. Wat zie je dan? Licht! Nee, zegt Godecharle, je focust kennelijk op het licht maar er is relatief veel meer donker. De jeugdbeschermers moeten goed toegerust zijn om het lichtpuntje te beschermen, het vlammetje brandend te houden en het donker te trotseren. Het omhulsel dat ze daarvoor nodig hebben, ruimte om te handelen, tijd om te reflecteren, moet de organisatie hen bieden.

Expect staat voor verwachting en hoop: toegevoegde waarde voor de professionele praktijk en voor kansen op een veilige en gezonde toekomst voor kinderen

Expect Jeugd is een onderdeel van Partners voor Jeugd en versterkt het vakmanschap en de kwaliteit in de jeugdbescherming, jeugdreclassering en jeugdhulp. We rusten professionals toe om kwetsbare kinderen en jongeren te beschermen en te versterken zodat zij veilig en kansrijk kunnen opgroeien. 'Expect' staat voor verwachting en hoop: toegevoegde waarde voor de professionele praktijk en voor kansen op een veilige en gezonde toekomst voor kinderen en jongeren.

Het gaat daarbij om drie perspectieven. Ten eerste gaat het om contact maken. Hoe zorg je dat je echt naast het kind gaat zitten? Medemenselijkheid is heel belangrijk. Ten tweede, hoe zorg je dat je wel systemisch kijkt maar voorkomt dat je ingezogen wordt in het systeem? En ten derde gaat het om echt willen weten, het verdragen van de rottiheid terwijl het je raakt.

BERRY:

"Vanwege mijn verleden geloofde de politie mijn vader en werd er totaal niet naar mij geluisterd. Daardoor ben ik compleet ten onrechte in voorarrest geplaatst. Debbie, mijn jeugd-reclasseerder, luisterde wel naar mij en heeft me echt geholpen. Zonder haar was ik nu misschien wel dood geweest."

MELISSA:

"Luisteren zonder oordeel, oprechte betrokkenheid en menselijke verbinding. Ik denk dat dat voor de band tussen een kind en voogd noodzakelijk is. Wees jezelf en leg de focus op wat wél goed gaat. Ik heb zoveel liefde en verbinding gemist in mijn leven. Des te harder heb ik dit dus nodig van mijn voogd."

KINDERRECHTER SUSANNE TEMPEL:

"Kinderen hebben er recht op dat ze worden gehoord in zaken die hen aangaan."

DE STEM VAN MELISSA (24)

Verbinding voelen, luisteren zonder oordeel

Op haar twaalfde schreef **Melissa** een brief aan de rechter dat ze haar ouders absoluut niet meer wilde zien. “Omdat het leven in twee werelden mij niet gelukkig maakte. Mijn voogd steunde mij daarbij. Dat was helpend”, zegt de inmiddels 24-jarige. Ze woont nu samen met haar vriend, studeert binnenkort af aan de Hoge Hotelschool en droomt van mooie reizen. Dat was weleens anders...

Het was een vrijdagavond, aan het begin van de zomervakantie. “Mijn broer en ik zaten in onze pyjama en aten paprikachips. Toen ging de bel. Een jeugdzorgwerker kwam de kamer in en zei dat we snel wat spullen moesten pakken, want we gingen weg. Pats boem. De politie was er ook. Mijn ouders waren heel boos.”

Het klopte niet...

Melissa werd op haar 8ste samen met haar drie jaar oudere broer uit huis geplaatst. Zestien jaar later herinnert ze zich nog als de dag van gisteren hoe ze zich op dat moment voelde en ook in de jaren ervoor. “Soms dacht ik weleens: ‘als dit mijn leven is, dan hoeft het voor mij niet meer...’ Het klopte niet. We mochten nooit met andere kinderen spelen en op een gegeven moment ging ik ook niet meer naar school. Er was weinig liefde, geld en eten.”

Haar ouders konden zich niet verplaatsen in de leefwereld en behoeften van hun kinderen. In de buurt trokken mensen aan de bel. Melissa en haar broer

werden overgebracht naar een woongroep waar ze een jaar verbleven. “Dat was echt traumatisch. Ik kreeg straf als ik door stress mijn brood niet opat. Er werd daar te weinig gekeken naar het waarom.”

Pleeggezin

Na een jaar kreeg het tweetal een liefdevol thuis in een pleeggezin waar ze uiteindelijk tot haar 22ste heeft gewoond. “In eerste instantie vond ik het moeilijk om daar gelukkig te zijn. Ik wilde niet dat mijn ouders dat wisten, want ik voelde nog steeds veel loyaliteit naar hen. Tijdens een bezoek probeerden ze ons te overtuigen dat het bij hen thuis beter was. Ze zetten ons onder druk. Dat was heftig.”

Vertrouwd

Toen niet lang daarna Ronald Eitens, namens William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering de voogd werd van Melissa en haar broer, voelde ze zich door hem gehoord en gezien. Melissa: “Er was verbinding. Ik was heel erg beschadigd en hij voelde heel goed aan wat ik nodig had. Als ik geen bezoek van mijn ouders wilde, zorgde hij dat mijn stem hierin gehoord werd. Soms gingen we samen wandelen, onderweg vertelde ik hem wat mij dwars zat. Hij is zelfs een keer mee geweest naar de huisarts. Dat voelde vertrouwd. Hij was er voor mij als ik hem nodig had.”

Bij haar pleegouders voelde ze zich erg welkom. “Er was veel liefde voelbaar in het gezin. Ik hoefde niet weg. Wat ik ook deed, er was altijd begrip en ze bleven liefde geven”. Hun twee biologische kinderen, nu 37 en 39 jaar oud, waren toen al het huis uit. “Zij voelen voor mij als mijn broer en zus, en mijn pleegouders als mijn ouders. Het is mijn familie. Mijn biologische ouders heb ik inmiddels al tien jaar niet meer gezien.” Melissa haar biologische broer is in 2011 op veertienjarige leeftijd overleden aan een hersenvliesontsteking. “Mijn hele wereld stond op zijn kop. Vanaf toen voelde alles anders. Melissa ervaaarde een grote leegte. Het is en blijft een enorm gemis. Wat had ik graag op latere leeftijd samen met hem willen terugkijken op ons leven. Ik ben dankbaar voor wie hij was en de kracht die hij mij heeft meegegeven. Gelukkig was Ronald, mijn voogd, ook in deze moeilijke tijd zeer

betrokken. Hij luisterde goed en vroeg telkens: wat heb jij nodig?”

Verbinding

“Luisteren zonder oordeel, oprechte betrokkenheid en menselijke verbinding. Ik denk dat dat voor de band tussen een kind en voogd noodzakelijk is. Wees jezelf en leg de focus op wat wél goed gaat. Ik heb zoveel liefde en verbinding gemist in mijn leven. Des te harder heb ik dit dus nodig van mijn voogd.”

Wat haar ook geholpen heeft: bokstherapie. “Al boksend ervaar je wat je voelt. Dankzij de therapie boks ik nog steeds. Het boksen is voor mij een goede uitlaatklep waar ik al mijn emoties in kwijt kan. Het is echt een toffe sport”.

Dossier

Eind vorig jaar heeft Melissa haar dossier opgevraagd, maar het was niet compleet. “Ik kreeg het gevoel dat ik geen prioriteit was. Ik begreep niet dat er zo onzorg-

MELISSA:

‘Wees jezelf en leg de focus op wat wél goed gaat’

vuldig met mijn gegevens was omgegaan. Ik was heel jong toen ik huis geplaatst werd. Dat dossier is alles wat ik nog heb om mijn levenspuzzel compleet te maken. Het is zó belangrijk dat medewerkers beseffen hoe waardevol een dossier hierin is. De inzage heeft mij meer innerlijke rust en bewondering voor mezelf gebracht. Ik wil graag gezien worden als gewoon Melissa. Dit is mijn levensverhaal en dat heeft mij gevormd tot de sterke persoon die ik nu ben. Ik ben puur, krachtig, maar vooral heel dankbaar. Dankbaar voor wie ik ben geworden en de mooie momenten en mensen in mijn leven. Ik weet wat ik wil, ben trots op wie ik ben en leef mijn mooiste leven.”

Kinderrechter Susanne Tempel:

‘Elk kind mag mening geven, het moet niet’

Een kamer met mooi behang, wat speelgoed, kleurpotloden. Kinderrechter Susanne Tempel ontvangt kinderen vanaf 8 jaar waarover ze een besluit moet nemen niet meer in de rechtszaal maar in een aparte ruimte, op een andere datum dan de zittingsdag. “Kinderen hebben er recht op dat ze worden gehoord in zaken die hen aangaan.”

Als kinderrechter in de rechtbank Zeeland-West-Brabant die strafzaken tegen minderjarigen (12-18 jaar), gezag en omgangszaken en de civiele jeugdbeschermingszaken behandelt, is Susanne Tempel gewend om beslissingen zo op te schrijven dat de kinderen om wie het gaat het begrijpen. Maar Susanne vindt het ook heel belangrijk dat zij de kinderen waar het om gaat persoonlijk heeft gesproken voor ze een besluit neemt. Alle kinderen vanaf acht jaar krijgen voor de zitting een uitnodiging om met haar in gesprek te gaan. Ze mogen dan vertellen wat zij het liefst zouden willen en waarom.

“Voorheen werden de kinderen in jeugdbeschermingszaken ook voor de zitting zelf uitgenodigd, tegelijk

met de ouders. Dat doen we tegenwoordig anders. We geven ze de gelegenheid om op een andere dag, zonder toga met mij te praten. Broertjes en zusjes zie ik liefst los van elkaar. Want mijn ervaring is, dat er dan toch altijd eentje is, die het hoogste woord heeft. Terwijl kinderen uit hetzelfde gezin vaak elk dingen anders beleven. Ik probeer ook altijd uit te leggen dat ik met iedereen praat en pas daarna beslis wat er gaat gebeuren. Ik kan niet sowieso het kind volgen, zo werkt het helaas niet. Het is wel belangrijk dat ik ze hoor om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. Naast het rapport van de professionals is het verhaal van betrokkenen belangrijk, dit kan een zaak soms echt anders maken. Het is niet zo dat de rechter onder een hoedje speelt met de jeugdzorgwerkers of dat de GI boven de ouders staat.”

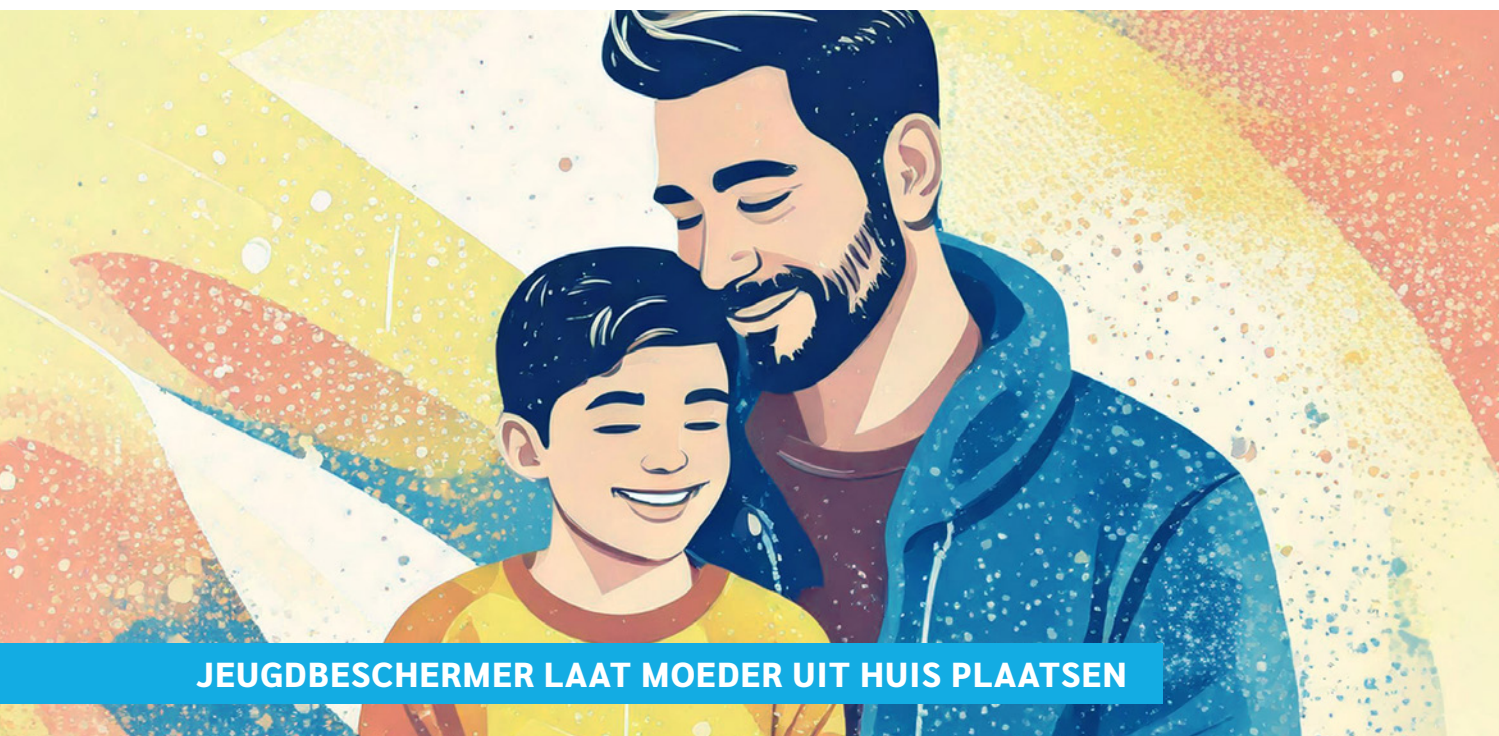
Kinderen hebben de mogelijkheid om de rechter hun kant van het verhaal te vertellen, het is geen verplichting, het moet niet. Ze kunnen ook een brief sturen of niets doen. “Het is een kans, geen plicht. Soms denken ze dat het moet en hebben ze eigenlijk weinig te zeggen. Soms word ik verrast”, zegt Tempel. In de praktijk komt het erop neer dat ongeveer de helft van de kinderen ingaat op de uitnodiging en daadwerkelijk met de rechter in gesprek gaat.

Vooraf bij (complexe) scheidingen is dat voor kinderen vaak lastig en belastend omdat zij dan het gevoel hebben dat ze een kant moeten kiezen terwijl ze loyaal willen zijn aan beide ouders. “Complexe scheidingen zijn een ongelooflijk taaie problematiek waar soms geen beweging in te krijgen is. Achteraf denk ik soms, we hadden eerder moeten stoppen. Ook zijn er steeds meer advocaten en hulpverleners die aangeven dat er gestopt moet worden met altijd maar te wijzen naar beide ouders, maar het behandelprotocol gaat vaak uit van een beetje ‘schuld’ aan beide kanten. Mijn uitgangspunt is dat het kind vertelt wat het echt wil op dat moment. Maar of dat in een loyaliteitsconflict ook is wat het morgen echt wil, is soms de vraag. Door middel van bepaalde vragen en technieken probeer ik dat naar boven te krijgen. In combinatie met de informatie die je uit het dossier hebt, neem ik dan een besluit. De hoofdregel daarbij

‘Ik doe het zo goed mogelijk maar ik ben en blijf een jurist, geen psycholoog of pedagoog’

is: opgroeien bij ouders, behalve als dat niet kan. Contact met beide ouders, tenzij... Als kinderen iets heel anders willen dan het verzoek is, of als het gaat om gescheiden ouders en omgangsregelingen waarbij ouders lijnrecht tegenover elkaar staan, leg ik uit dat ik besluit wat ik denk dat het beste is en dat dit niet altijd is wat zij willen. En naarmate een kind ouder is, weegt een mening ook zwaarder. Als een kind van zestien echt niet naar zijn moeder wil, kan ik dat moeilijk afdwingen.”

Onlangs uitte voormalig advocaat Ariane Hendriks in een artikel in de Volkskrant kritiek op het gebrek aan kennis bij rechters en jeugdprofessionals dat ertoe zou leiden dat slachtoffers van huiselijk geweld nauwelijks zouden worden beschermd. Ook is er vanuit de Kinderombudsman en Villa Pinedo kritiek op de manier waarop kindgesprekken gevoerd worden door rechters. “Dat raakt me persoonlijk omdat ik weet dat ik echt mijn best doe om het zo goed mogelijk te doen. Als ik een kind gezien heb voor de zitting heeft dat op meerdere vlakken meerwaarde. Het is dan niet meer alleen een papieren werkelijkheid. Maar het maakt een beslissing soms ook nog moeilijker. Als een kind iets ontzettend naars heeft verteld, is het soms wel lastig om in het gesprek de juiste toon te treffen. Ik doe het zo goed mogelijk maar ik ben en blijf een jurist, geen psycholoog of pedagoog. Meestal is het bij ouders ook echt een kwestie van niet kunnen in plaats van niet willen. Ik denk dat iedere ouder doet wat ie kan. Ik zie geen ouders die moedwillig hun kind kwaad doen. Het zijn vaak ouders die vaardigheden missen en daar hulp bij nodig hebben. Mijn beslissing is meestal ook geen eindpunt, het is vaak de start van hulpverlening.”

JEUGDBESCHERMER LAAT MOEDER UIT HUIS PLAATSEN

Een bijzondere aanpak

Als ze hoort dat de negenjarige **Simon*** op school huilend heeft verteld dat zijn moeder hem de vorige dag heeft geslagen en met veel geweld naar bed gesleept, besluit jeugdbeschermmer **Ashley** (28) dat de maat vol is. Simon moet daar weg. Helaas is er voor hem alleen aan de andere kant van het land een goede plek beschikbaar. Dan zou hij zijn school, met de juf waar hij zo aan verknocht is, ook nog moeten missen. Dat wil ze hem niet aan doen, hij heeft al zo weinig. In overleg met het team van collega's bij **De Jeugd- en Gezinsbeschermers** (DJGB) komt Ashley tot een andere oplossing: ze wil dat moeder vertrekt, zodat Simon daar met zijn stiefvader kan blijven wonen.

**Simon is vanwege de privacy een gefingeerde naam*

Ashley werkt sinds begin dit jaar als jeugdbeschermmer bij DJGB na een overstap vanuit het jongerenwerk. Een bewuste keuze: “Het is belangrijk en bijzonder mooi werk. Ik durfde het aan omdat ik zag dat er veel opleidingsmogelijkheden waren en er een heel team aan begeleiding gereed stond”. Eind februari was ze, na een korte inwerkperiode, voor het eerst alleen bij de rechtbank op zitting bij een zaak die nieuw was bij DJGB: de veiligheid van Simon. Hij kreeg een ondertoezichtstelling, Ashley werd zijn jeugdbeschermmer. Tijdens het eerste huisbezoek trof ze niet alleen moeder en stiefvader thuis maar ook Simon zelf, terwijl vooraf was gezegd dat hij er niet zou zijn. “Hij had zich teruggetrokken, was een beetje bang, want hij vond het heel spannend om mij te zien. Ik kon hem uitleggen dat ik er was voor hem, om te kijken of het goed met hem ging. Later heb ik hem op school ook nog gesproken. Dat was een veiligere plek, daar kon hij vrijer praten en vertelde hij dat zijn moeder veel dronk. Op mijn verzoek heeft hij een tekening gemaakt en ik heb hem gevraagd wat hij graag zou willen. Hij zei: ‘Een eigen slaapkamer, dat mama niet meer zou drinken en dat er in huis geen ruzie meer zou zijn’.”

Huiselijk geweld

Simon woont sinds een jaar of vier samen met zijn moeder, stiefvader en een volwassen stiefbroer in een flat met twee slaapkamers. Hiervoor had zijn moeder verschillende andere relaties waarbij vaak sprake was van huiselijk geweld. Het jongetje heeft daardoor een trauma opgelopen. Hij wordt heel snel boos, heeft verlatingsangst en kan zeer terneergeslagen zijn. “Zo zeer dat hij soms zegt dat het voor hem allemaal niet meer hoeft”, aldus Ashley aan wie hij vraagt: ‘Kunnen jullie mij helpen te vergeten dat mijn moeder drinkt?’

Zijn biologische vader is niet in beeld. Maar terwijl zijn moeder volgens Ashley nooit iets leuks doet met Simon, niet komt kijken bij activiteiten op school of sport, toont zijn huidige stiefvader wél interesse in het kind. Hij gaat het met Simon vissen, voetballen en kamperen. “Deze man drinkt ook wel een biertje maar heeft geen verslavingsproblematiek zoals moeder. Zij gebruikt, behalve overmatig alcohol ook cocaïne.

En onder invloed ontstaan dan veel heftige ruzies. Ik geloof wel dat ze van haar zoon houdt, maar door de verslavingen is het voor haar lastig om dat te uiten.”

Spoeuithuisplaatsing

Stiefvader was het direct eens met de toch wel bijzondere aanpak om moeder, de enige gezaghebbende ouder, weg te sturen. “Daarop heb ik bij de rechtbank een spoeduisplaatsing aangevraagd met plaatsing bij stiefvader. Dat lukte. Omdat zijn vrouw, de moeder van Simon, niet mee wilde werken aan deze constructie, moest hij haar de toegang tot de woning, die gelukkig op zijn naam staat, weigeren. Dat heeft hij gedaan.”

‘Kunnen jullie mij helpen te vergeten dat mijn moeder drinkt?’ Simon (9)

Met behulp van een rechterlijk bevel dat van kracht is tot december, woont moeder nu bij haar zus. Voorlopig lijkt het goed te gaan. Ze is gestopt met drugsgebruik en heeft twee uur per week onder begeleiding omgang met Simon. “Heel langzaam werken we aan een terugkeer naar huis”, zegt Ashley, “daarvoor moet ze structureel vooruitgang laten zien.”

Toekomst

En Simon? Hij vindt de situatie lastig. Ondanks alles wil hij het liefst dat zijn moeder terugkomt. Hij is boos, verdrietig en beschadigd. Daarom krijgt hij therapie en een coach. Stiefvader wil de relatie met de moeder van Simon niet beëindigen en onderhoudt die nu op afstand. Volgens Ashley is hij het ermee eens dat deze ingreep nodig was. “Ik had dit niet kunnen bedenken zonder de steun en in overleg met een groot team. Maar het was het proberen waard. Ik had wel vertrouwen in deze stiefvader maar als hij had gezegd: ‘zoek het maar uit’, was het ook niet gelukt. Nu hoop ik dat moeder, met veel ondersteuning en begeleiding in december weer terug naar huis kan. En ik hoop voor Simon dat ie weet dat ze van hem houden.”

HANDS-ON ETHICUS SIMON GODECHARLE

Van onmacht naar veer- kracht

Het is onmogelijk om onbeperkt, onvoorwaardelijke zorg te leveren. We staan op een omslagpunt, er moeten keuzes gemaakt worden. Dat kan een gevoel van onmacht geven maar is geen teken van slechte zorg. Hands-on ethicus Simon Godecharle wil de morele stress van de jeugdzorgwerkers omzetten in veerkracht.

Voor **Simon Godecharle** is het duidelijk: jeugdzorg is geen autofabriek. Je kunt geen standaardlijstje afvinken voor een succesformule. Je geeft kansen aan kwetsbare mensen. “Dat is eigenlijk al het domste wat je kunt doen als je succes wilt behalen. Accepteer dus dat het ook mis kan gaan.”

→ Wat is essentieel?

Luisteren naar het kind. Hoe moeilijk de context ook is, hoeveel aandacht ouders ook wegzuigen. Kijk naar: wat heeft het kind nodig, waar heb ik impact op?

→ Wat is de grootste uitdaging?

Angst. Er is heel veel angst in de jeugdzorg, angst voor juridische aansprakelijkheid als het fout gaat. Maar als het misgaat is dat geen teken van slechte zorg. Sterker, het kán niet in 100 procent van de gevallen goed gaan. Als ethicus probeer ik mensen in de jeugdzorg te ondersteunen bij de beslissingen die ze moeten nemen in hun dagelijks werk.

→ Een voorbeeld?

Een meisje dat in een woongroep woont en bekend is met automutilatie, komt ’s nachts naar beneden en vraagt de begeleider van dienst om een mesje om een appel mee te schillen. Door het te geven kan de begeleider voor haar het verschil maken, want hij geeft haar zijn vertrouwen. Maar dan loopt hij wel het risico dat ze zichzelf beschadigt en als dat gebeurt krijgt hij het op zijn bordje. Ik zeg: toch doen, want als je goed luistert en als je mensen in moeilijke omstandigheden maximale autonomie geeft, kun je fantastische resultaten behalen.

→ Hoe neem je een besluit?

In een organisatie met een duidelijke identiteit weten medewerkers wat van hen verwacht wordt. Ze hebben ankerpunten om beslissingen te nemen. Het gaat om vertrouwen en om gelijkwaardigheid. Angst en controle drang botsen onvermijdelijk met de drijfveren van sociale professionals.

→ Wat is goede zorg?

Die vraag gaat uit van controleerbaarheid. In een ziekenhuis kun je misschien nog een lijstje afvinken. In de jeugdzorg is dat heel anders. Je geeft kansen aan

kwetsbare mensen. Dat is eigenlijk al het domste wat je kunt doen als je succes wilt behalen. Die druk vanuit de maatschappij op controle staat haaks op het geven van goede jeugdzorg.

→ Wat werkt wél?

Dat is de hamvraag. Soms kunnen we ons voelen als Hercules die tegenover de Hydra van Lerna komt te staan, dat is een negenkoppige draak. We worden overrompeld door vragen en uitdagingen. Elke keer als we er een beantwoorden, duiken er twee nieuwe op. Enkel met de juiste aanpak lukt het wel: teamwork. De enige manier om de draak te verslaan is samenwerking. Binnen een team moet er de bereidheid zijn om risico te nemen. Je kunt alleen goede zorg geven als je elkaar steunt.

‘Je kunt alleen goede zorg geven als je elkaar steunt’

→ Waarom stoppen veel jeugdbeschermers?

Omdat ze niet de zorg kunnen geven die ze zouden willen bieden. Zorgen voor kwetsbare kinderen en jongeren kan zwaar zijn. Waar veel jeugdbeschermers tegenaan lopen is onmacht, ze zijn de expert, weten wat er moet gebeuren maar er is te weinig tijd of ze hebben niet de middelen. Te weinig plaatsen, te weinig tijd, te veel vragen, teveel noden. Ze worden overwoerd door onmacht: wat heeft het nog voor zin?

→ Is onmacht een teken van slechte zorg?

Nee, onmacht is eigen aan goede zorg. Juist omdat je het goed(e) wil doen, schiet je tekort. Hierdoor krijg

je morele stress: de stress die je voelt wanneer je de zorg die je wil geven, niet kan geven. Ik probeer morele stress om te zetten in veerkracht. Niet lukraak, maar met bewezen methodieken.

→ Als hands-on ethicus?

Na jarenlange ervaring voor het ethisch beleid binnen een grote zorggroep in Vlaanderen deel ik mijn kennis als zelfstandig ondernemer. Ethiek valt vaak samen met grote vraagstukken maar zorgverleners hebben daar in de praktijk niet veel aan. Zij moeten dagelijks beslissingen nemen. Als ethicus probeer ik daarbij te ondersteunen door middel van het geven van lezingen en trainingen.

→ Lezingen

Tijdens zo’n lezing kan ik bijvoorbeeld de lampen in de zaal uitschakelen en een waxinelichtje aansteken. Wat zie je dan? Een vlammetje, zeggen veel mensen. Nee, vooral donker, zeg ik. Mensen focussen kennelijk op het lichtpuntje maar er is relatief veel meer zwart. Dat maak ik inzichtelijk. De jeugdbeschermers moeten goed toegerust zijn om het lichtpuntje te beschermen, het vlammetje brandend te houden en het donker te trotseren.

→ Tips?

De jeugdzorg moet werken aan verbetering van de beeldvorming. Het heersende beeld in de maatschappij is: jeugdzorg, dat is iets waar je niets mee te maken wilt hebben. Dat idee moet veranderen. Er moet meer

aandacht komen voor de positieve kanten, de goede resultaten, de jongeren die zich gehoord voelen. Laat zien waarom je doet wat je doet. Sta voor waar je in gelooft.

Bio

NAAM **Simon Godecharle**

LEEFTIJD **35 jaar**

OPLEIDING **oa doctoraat Centrum voor Biomedische Ethiek en Recht en Master in de Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschappen KU Leuven**

BEROEP **hands-on ethicus**

VRIJE TIJD **gezin, familie en voedselbos**

Vlnr. Nathalie, Stefan, Pleun, Peggy en Gijs.

PLEUN (11):

Het is fijn om pleegzusje te zijn!

Hoe is het om een pleegbroertje of -zusje te hebben? Daar wil de elfjarige **Pleun** graag over vertellen. Ondertussen probeert **Stefan***, haar driejarige pleegbroertje met wat drukte en huilerige geluiden de aandacht te trekken. “Dat doet ie anders nooit hoor.”

Pleun weet het nog goed, de eerste keer dat ze haar pleegbroertje Stefan zag. Hij was nog een baby en lag te slapen in de Maxi-Cosi. “Heel schattig. Het liefst wilde ik hem meteen wakker maken.” Het was niet de eerste keer dat er in het gezin een pleegkind over de vloer kwam, dat was een meisje van veertien, een grote zus, ook leuk, vond Pleun. Zij kwam tot haar achttiende tijdens weekenden en vakanties. Dat stopte niet alleen vanwege de leeftijd; “ze kreeg een vriendje en wilde in de weekenden liever naar hem toe, heel begrijpelijk”, zegt pleegmoeder Nathalie Hoitink (46). Voor haar en haar man Stef was het eigenlijk altijd al duidelijk dat ze ruimte in hun huis en hart hadden voor pleegzorg. Bijna logischerwijs volgde dit dan ook na de geboorte van hun twee kinderen. “We vinden pleegzorg een meerwaarde voor ons gezin. We willen onze kinderen meegeven dat niet alles vanzelfsprekend is. Dat de

plek waar je wordt geboren, van invloed is op hoe je leven eruit komt te zien”, zegt Nathalie.

Hoofdzaken

Pleun wil haar manier van leven graag delen met de buitenwereld. Ze had zich opgegeven voor het tv-programma Hoofdzaken waarin kinderen een knipbeurt krijgen bij kapper Marko en ondertussen vertellen hoe ze in het leven staan, wat hun kopzorgen zijn of waar ze juist heel blij van worden. Tot haar teleurstelling werd ze daarvoor niet geselecteerd.

In het aanmeldingsfilmpje vertelt ze: “Ik ben de oudste thuis. Ik had eerst een zusje, dat is Gijs, hij is 9 jaar en hij is een broertje geworden. Dat was voor mij wel heel erg wennen. En dan heb ik nog een pleegbroertje van 3 jaar. Daar zitten voordelen en nadelen aan. De voordelen: hij is grappig, lollig, zijn ouders komen

MOEDER NATHALIE:

‘Pleun wil Stefan graag bemoederen, voor hem zorgen’

langs, vind ik altijd gezellig. De nadelen: hij is soms een beetje lastig omdat ie nog zo klein is, dat vind ik weleens irritant.”

Het was ook even slikken voor Pleun dat zij naar de zolder moest verhuizen omdat Stefan ook een eigen kamer nodig had toen hij volledig bij hen kwam wonen. Maar over het algemeen vindt ze het heel leuk en stoer. Moeder Nathalie: “Pleun wil Stefan graag bemoederen, voor hem zorgen. We zijn ook met Stefan bij Pleun in de klas geweest om hem te ‘showen’, bij wijze van spreken. We wilden graag dat de klasgenootjes hem even konden zien, want veel kinderen hadden er vragen over.”

Wat ze in haar vrije tijd leuk vindt om te doen? “Ik zit op handbal en bij ’t Gilde, daar doe je allerlei dingen, creatief of sportief en we gaan op kamp. Thuis hou ik ervan om samen met Stefan en Gijs spelletjes te doen, verstoppertje te spelen of te knutselen. En ik vind het heel leuk als we gaan zwemmen.”

Uit het boekje

Pleegzorgwerker van William Schrikker Gezinsvormen (WSGV), Peggy van Gerven, meldde Pleun aan voor de Bikkel nadat ze was afgewezen voor het tv-programma. Peggy: “Om Pleun een plezier te doen en om te laten zien hoe open de familie Hoitink erin staat. Ik heb vijftien pleeggezinnen onder mijn hoede, dit is er echt een uit het boekje. Vooral omdat ze het belang van Stefan en de biologische ouders voorop stellen en ontzettend goed samenwerken. Alles is bespreekbaar. Zowel de biologische moeder als de vader komen hier, afzonderlijk van elkaar, wekelijks over de vloer.”

Pleun: “Dat vind ik altijd heel gezellig. De papa van Stefan wil meestal wel een spelletje spelen. Ganzenbord of zo. En hij heeft een keertje hier voor ons gekookt, dat was heel lekker.”

Intentie

Stefan is geboren in een moeder-kindhuis. Zijn moeder was zestien, zijn vader was niet in beeld. In eerste instantie kwam het jongetje in de weekenden en vakanties bij Pleun en haar familie logeren. Later werd dat volledige pleegzorg omdat inmiddels duidelijk was dat moeder niet zelf voor hem kon zorgen. Daarop is de intentie uitgesproken dat Stefan tot zijn volwassenheid in het gezin Hoitink zou blijven wonen. Inmiddels is vader echter in beeld gekomen en hij heeft laten weten dat hij de zorg voor Stefan wel over zou willen nemen. Sterker, hij heeft recent een rechtszaak aangespannen waarin hij het gezag eiste. Dat heeft hij van de rechter niet gekregen waardoor Stefan in ieder geval vooralsnog bij de familie Hoitink blijft. Nathalie: “Ik hou van Stefan als mijn eigen kind, daar zit geen verschil in. Maar als zijn vader voor hem kan zorgen,

PLEUN:

‘Als Stefan weg zou gaan, wil ik wel weer een nieuwe’

dan hoort ie bij hem. Daar staan we voor open.” Zover is het volgens de rechter echter nog lang niet. Willen en kunnen, zijn twee verschillende dingen.

Pleun weet dat dit speelt. Ze heeft in de klas verteld over de rechtszaak, want dat was wel spannend en de uitspraak zou grote consequenties voor hun gezin kunnen hebben. Dat beseft ze, al denkt ze ook alweer verder: “Ik vind het wel gezellig als ie blijft. Maar als Stefan weg zou gaan, wil ik wel weer een nieuwe. Dan wel graag een meisje.”

* *om redenen van privacy is Stefan een gefingeerde naam*

Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer

‘Luister! Dat is het recht van een kind’

Jongeren zo goed mogelijk betrekken bij besluitvorming die hen aangaat. Het lijkt voor de hand liggend maar de praktijk is weerbarstig, stelt **Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer**. Haar streven: altijd eerst en goed luisteren naar het kind waarover een besluit moet worden genomen. Daarvoor is door haar organisatie een tool ontwikkeld, zowel voor professionals als voor de kinderen.

Wanneer spreekt Margrite Kalverboer zelf eigenlijk persoonlijk met kinderen of jongeren? “Op werkbezoek, bijvoorbeeld tijdens de 5 mei lezing op Vlieland of in het kader van onderzoeken. Luisteren naar kinderen is een essentiële stap in het waarborgen van hun rechten, zoals vastgelegd in het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties, en draagt bij aan een rechtvaardigere en inclusievere samenleving waarin ieder kind zich gehoord en gezien voelt”, zegt Kalverboer.

De Kinderombudsman helpt kinderen en jongeren tot achttien jaar en controleert of de overheid en betrokken organisaties genoeg rekening houden met kinderrechten. Een van de belangrijkste taken is ervoor zorgen dat kinderen daadwerkelijk hun zegje kunnen doen over zaken die hen aangaan. Dit gaat verder dan alleen luisteren; het gaat om het serieus nemen van hun mening en ervoor zorgen dat hun stem een wezenlijke rol speelt in besluitvorming op alle niveaus, van gezin tot overheid. Dit betekent overigens niet dat de wens van het kind ook altijd wordt uitgevoerd. Een professional kan na een belangenafweging anders

beslissen maar moet die keuze wel onderbouwd uitleggen aan het kind.

Sinds haar studie rechten is Kalverboer gegrepen door het Kinderrechtenverdrag. “Dat is de maatstaf voor kwaliteit. Het is een goed juridisch en pedagogisch duidingsinstrument.” Maar toen ze jaren later werd benoemd tot Kinderombudsman ontdekte ze tot haar grote schrik dat slechts weinig mensen, ook binnen jeugdzorgorganisaties, op de hoogte blijken te zijn van de inhoud van dat verdrag. “Terwijl volgens het Kinderrechtenverdrag, dat Nederland heeft ondertekend, kinderen het recht hebben, hun mening te geven als volwassenen een besluit nemen over hen. Daarnaast staat er onder meer in dat ze recht hebben op een zo goed mogelijke ontwikkeling en een fijne jeugd.”

“Dat is het uitgangspunt van het Kinderrechtenverdrag. Als Kinderombudsman wil ik dan ook dat er actief wordt geluisterd en gehandeld naar wat kinderen zelf zeggen. Zeker als het gaat om zaken als een ondertoezichtstelling (OTS) of uithuisplaatsing. In alle gevallen moet bovendien eerst worden vastge-

steld wat het belang is van het kind. Wat zou je het gunnen?”

Om dat helder te krijgen en het uiteindelijk te nemen besluit te kunnen toetsen aan het Kinderrechten-verdrag, heeft de Kinderombudsman een handreiking ontwikkeld voor professionals: ‘In vier stappen naar het beste besluit voor het kind’. Ook is er een checklist gemaakt voor jongeren getiteld: ‘Het beste besluit voor jou’. Beide instrumenten bevatten vragenlijsten voor het voeren van een goed gesprek rond besluitvorming.

“Beleidsmakers, jeugdbeschermers, iedereen die hierbij betrokken is, zou deze vragenlijsten standaard moeten gebruiken, want anders zie je gegarandeerd regelmatig dingen over het hoofd. Het komt echt voor dat er wel gesproken is met een kind, maar dat hij of zij zich desondanks totaal niet gehoord voelt. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat zo’n kind of jongere zich niet vrij voelde om te zeggen wat het wilde, of omdat niet begrepen werd waar het over ging. Een OTS? Wat is dat? De jeugdzorgwerker denkt dan misschien dat hij het goed heeft gedaan, het kind is immers betrokken, maar het kind snapt er niks van.”

De handreiking is geschreven in korte duidelijke zinnen. Ook is er een checklist die kinderen/jongeren zelf kunnen afvinken. Het gaat daarbij om vragen als: wie ben jij, waar voel je je veilig, wie zijn belangrijk voor je? Als de helft van de vragen met ‘nee’ is beantwoord, kan het zijn dat er geen goede basis is om een besluit te nemen. Het kind wordt dan geadviseerd een vertrouwenspersoon hierover in te lichten of te bellen naar de Kinderombudsman.

Kalverboer wijst erop dat kinderen regelmatig, om allerlei redenen, al dan niet bewust worden overgeslagen in belangrijke discussies. “Dat komt door het systeem. Daar ben ik kritisch over. Alle kwaliteiten en goede bedoelingen ten spijt, je kunt als jeugdbeschermer of voogd niet in tien of twintig minuten boven tafel krijgen wat een kind wil. Dat is onmogelijk. Daarom moet het systeem met betrekking tot de jeugdzorg wat mij betreft veranderen. Er gaat nu veel te veel

tijd en geld naar procedures en regels en er is geen overzicht van: wat hebben we echt nodig?”

De Kinderombudsman stelt dat problemen eerder aangepakt moeten worden en wel daar waar ze ontstaan. Door te kijken naar slechte huisvesting, armoede, basale opvoedhulp bieden aan ouders die het zelf niet kunnen. Kalverboer: “Er zijn mensen die levenslang ondersteuning nodig hebben maar het wel redden met hun kinderen als er iedere dag even iemand langskomt. Kijk naar wat het kind en de ouders nodig hebben en proberen daaraan dienend te zijn als organisatie. Dat zou mijn droomwereld zijn. Een dienend systeem, in plaats van kijken naar winst-oogmerken en concurrentie, zoals je nu soms ziet. Als je het kind als uitgangspunt neemt, verzand je niet in discussies over winst en bestaansrecht.”

‘Kinderen die zich gehoord voelen, kunnen zich beter ontwikkelen’

Complexe scheidingen ontstaan volgens haar meestal ook niet zomaar. Er gaat vaak een lange periode aan vooraf waarin ouders het zwaar hebben. “Dan geldt wederom: kijk eerst naar wat het kind nodig heeft. Een dak boven het hoofd, eten, drinken, interesse, affectie van de ouders. Een veilige buurt, een netwerk, breng dat in kaart. Dat is je kader als jeugdzorgwerker. Constateer waar de kinderen het meeste last van hebben en probeer dat op te lossen. Het kind veiligheid en een kansrijke toekomst bieden, is de kerntaak van de jeugdbescherming. Door ingewikkelde bureaucratie lukt dat soms niet en daarom stoppen veel jeugdbeschermers voortijdig en gaan ze op zoek naar ander werk. Niet omdat ze hun bevoegdheid zijn verloren maar omdat ze niet kunnen doen wat het beste is. Dat is ontzettend jammer. Dus de vraag is: hoe gaan we het simpeler maken, zodat we weer een dienend systeem krijgen. Het gebeurt nu met de beste intenties maar we houden elkaar soms nodeloos

eindeloos bezig. Jammer, want de betrokken kinderen hebben recht op het beste. Zeker bij juridische procedures waarbij kinderen betrokken zijn, is het van groot belang dat hun mening serieus wordt genomen. Het is aangetoond dat kinderen, jongeren die zich gehoord voelen, zich beter ontwikkelen en meer vertrouwen hebben in de samenleving. Dit betekent dat het luisteren naar kinderen niet alleen in hun belang is, maar ook een positieve invloed heeft op hun toekomst en de samenleving als geheel.”

Kinderombudsman

Kinderrechten, waar heb ik recht op?
<https://www.kinderombudsman.nl/kinderrechten>

Handreiking voor professionals

In 4 stappen naar het beste besluit voor het kind
<https://www.kinderombudsman.nl/het-beste-besluit-voor-het-kind/handreiking-professionals-het-beste-besluit-voor-het-kind>

Het beste besluit voor jou

Voorbereiding voor kinderen en jongeren op het gesprek met een professional
<https://www.kinderombudsman.nl/het-beste-besluit-voor-het-kind>

THEATERGEZELSCHAP MINOUX BRENGT VOLKSOPERA OUDERPARDON

Kinderen mogen ouders aanklagen

foto: Karin Jonkers, beeld: Maasja Ooms

Een kind is in een wip gemaakt en voor opvoeden heb je geen diploma's nodig, constateert **theatermaker Minou Bosua (55)** in de voorstelling **Ouderpardon**. Ze pleit voor de invoering van een ouderschapsverdrag dat mensen al vóór de conceptie zouden moeten ondertekenen. Een akte waarin, net als bij het huwelijk, wettelijke verplichtingen zijn vastgelegd, daarmee kunnen kinderen in tijd van nood naar de rechter stappen. Grappig? Zeker! Maar een avondje uit met een serieuze ondertoon.

“**H**et is eigenlijk een uitnodiging om het gesprek over de rechten van het kind te gaan voeren. Ik wil het publiek meenemen in mijn wens voor de kinderen en voor de ouders om afspraken vast te leggen in een ouderverdrag. Ouders doen nu eigenlijk maar wat: ze imiteren wat ze van hun vaders, moeders en voeders hebben meekregen, of doen heel erg hun best om dat vooral níet te doen. Mijn grote fascinatie is: kun je nog ontsnappen aan de blauwdruk van je familie, van het gezin waar je uit komt? Welke ruimte blijft erover? Dat heb ik willen uitwerken”, zegt Minou, artistieke bron en oprichter van theatergezelschap MINOUX.

Ze wil deze vragen beantwoorden door middel van een drieluik. ‘Ouderpardon’ is het derde en laatste deel. Na: ‘Moeder mag niet dood’ en ‘Niet de vaders’ is het nu tijd om de kinderen een stem te geven. Minou noemt haar theatervorm: bewustzijnsamusement.

Volksopera

Ouderpardon is een volksopera en onderzoekt met muziek, zang, documentaire en veel humor wat er terecht komt van ouderschap en opvoeding. Het is een theatrale rechtszaak waarin hartstochtelijk wordt gepleit en gezongen, met een kinderkoor, operazangers, Minou zelf en vele getuigen op het beeldscherm. Het libretto – het eerste ooit waarvoor ze zelf de tekst schreef – van deze volksopera is gebaseerd op ervaringen van (oud-) kinderrechters, al dan niet onttredende jongeren en al dan niet wanhopige ouders. “Je wordt meegevoerd in de tragedie maar kunt ook opgelucht ademhalen. Ik sta er zelf tussen om deze kwestie lichtvoetig tot een einde te brengen. Humor is belangrijk om een boodschap in te verpakken.”

Als het in het dagelijks leven misgaat staat uiteindelijk vaak het kind terecht, dat krijgt een ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing. Minou draait die rollen om. In Ouderpardon mogen kinderen hun ouders aanklagen wegens falend ouderschap. “Volgens de internationale rechten van het kind geldt een recht op ‘optimale ontplooiing, groei en ontwikkeling’. Mooie woorden, maar wat betekent dit voor de plichten van ouders? Wat als ze het goed bedoelen met de opvoeding, maar

het niet kunnen? Moeten we ze straffen, tegenhouden, helpen of vergeven?”

Dialogoog opstarten

Minou heeft de ambitie dat de voorstelling een dialoog in de gemeenschap zal opstarten en dat daarbij de schaamte eraf gaat. “Het is een van de meest maatschappelijke voorstellingen die ik ooit heb gemaakt. Want hieronder zit de vraag: waarom nemen mensen kinderen? Wie heeft zich daar van tevoren goed in verdiept? Daarover praten ligt gevoelig. Waarom? Bij een trouwerij leg je als volwassenen toch ook dingen vast, daar denk je over na. Waarom dan niet over het kwetsbaarste dat er is? Het leven doorgeven is een oerkracht, doe dat met een klein beetje meer rede, beleid of verstand.”

De volksopera, waaraan in elk theater andere plaatselijke kinderkoren meedoen, is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende maatschappelijke en culturele organisaties. De muziek is van componisten Sinem Altan en Robbert Klein, de documentaire beelden zijn van Maasja Ooms en de kleurrijke vormgeving is van Bas Kusters. Ouderpardon gaat op 5 november 2024 in première in Theater aan de Parade in Den Bosch en is daarna in verschillende steden in het land te zien. Kijk op www.minoux.nl voor tickets en de speellijst.

Theatergezelschap MINOUX

MINOUX is een theaterorganisatie rondom cabaretière en theatermaker Minou Bosua, voorheen de helft van cabaretduo De Bloeiende Maagden. Samen met Corien Baart (artistiek adviseur) bedenkt zij producties en projecten. Daarbij wordt regelmatig samengewerkt met makers uit verschillende disciplines en maatschappelijke en culturele organisaties. De missie: met een glimlach op je gezicht door het ongemak heen; MINOUX maakt theater om bestaande, belemmerende structuren van samenleven te onderzoeken en een blik op vrije ruimte te bieden.

Berry blikt terug met zijn jeugdreclasseerder Debbie:

‘Ze was mijn beschermengel’

Ruim tien jaar nadat het contact is beëindigd, ontvangt Debbie via LinkedIn een berichtje over Berry. Hij wil haar bedanken, schrijft zijn moeder. “Ja, want zonder haar was ik waarschijnlijk nu dood geweest of had ik in de gevangenis gezeten,” zegt **Berry Ottens** (32). Als jongen voelde hij zich gehoord en gezien door **Debbie Bindenga** (37), ze werd zijn jeugdreclasseerder namens de William Schrikker Stichting nadat hij door een ernstig conflict met zijn moeder bij de rechter was beland.

De problemen van Berry begonnen al jaren voordat Debbie in beeld kwam. Na veel ruzies waren zijn ouders net gescheiden toen hij naar de middelbare school ging. Zijn vader vertrok en ging samenwonen met zijn vriendin. Berry bleef bij zijn moeder. “Ik was klein en had rossig haar, dan word je op school meteen gepakt. Ik kon mezelf niet verdedigen en liet het allemaal gebeuren. Uiteindelijk begon ik iedereen te haten. Ik werd ook boos op de mensen die van me hielden en me wel liefde gaven, zoals mijn moeder. Mijn moeder zag mijn worsteling, maar kon geen contact meer met me krijgen. Op een gegeven moment weigerde ik nog naar school te gaan, ging ik steeds meer spijbelen en belandde ik in het criminele circuit.”

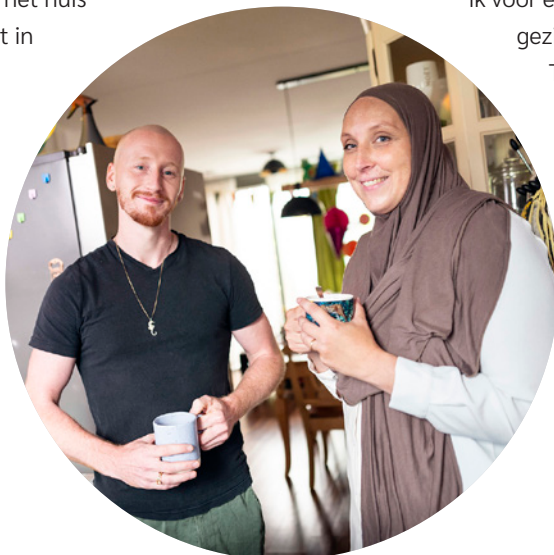

De ruzie met zijn moeder liep zo uit de hand dat de politie werd ingeschakeld en Berry voor de rechter moest verschijnen. Hij kreeg een voorwaardelijke straf van twee jaar opgelegd, samen met jeugdreclassering. Omdat hij niet bij zijn moeder kon blijven, moest hij noodgedwongen bij zijn vader en diens vriendin gaan wonen, iets waar ze geen van drieën op zaten te wachten. Berry: “Ze vonden me het ergste van het ergste. Voor mijn vader en stiefmoeder was ik een monster. Ik mocht niet in het huis slapen en werd ondergebracht in het tuinhuisje.”

Steun

Al vanaf het eerste huisbezoek merkte Debbie dat de thuis-situatie gespannen was. Berry werd nergens bij betrokken, hij kwam niet aan het woord. Berry's vader en stiefmoeder pro-

beerden hem tegenover Debbie continu in een kwaad daglicht te stellen. “Er was in hun ogen niets positiefs aan Berry. Dat viel me op. Zijn vader was erg teleurgesteld in hem en wilde hem eigenlijk helemaal niet in huis. De twee vertelden voortdurend wat er allemaal mis was met Berry en bleven me ook nadien telkens bellen om over hem te klagen als hij in hun ogen weer iets fout had gedaan,” herinnert Debbie zich.

Kort daarna escaleerde de situatie verder toen Berry's stiefmoeder hem tijdens een ruzie bij de keel greep omdat hij weigerde een opdracht van haar onmiddellijk uit te voeren. Hij pakte zijn spullen en probeerde bij een politiebureau onderdak te krijgen. Dat liep anders dan hij had gehoopt. Zijn vader werd gebeld, haalde hem op en bracht hem met een aangifte van mishandeling naar een ander politiebureau waar hij werd vastgezet. “Vanwege mijn verleden werd mijn vader geloofd en werd er totaal niet naar mij geluisterd. Daardoor ben ik compleet ten onrechte in voorarrest geplaatst.”

Op weg naar herstel

Bij zijn vrijlating was Debbie er om hem op te vangen. Zij luisterde wél maar ze had op dat moment echter geen goeie woonplek voor hem en bracht hem noodgedwongen naar een crisisopvang. Vervolgens ging het van hier naar daar. Hij verbleef op heel veel verschillende plekken waaronder crisisopvang en zelfs de daklozenopvang. “Dat was het absolute dieptepunt,” zegt Berry. “Op een gegeven moment was ik compleet ontspoord. Maar op een dag stond

ik voor een pizzeria en zag ik daar een gezinnetje gezellig samen eten.

Toen realiseerde ik me: waarom leef ik niet zoals zij? Op de manier waarop het nu gaat wil ik niet verder. Ik besloot alle hulp te gaan accepteren die me werd aangeboden.”

Debbie zag zijn ommekeer. “Vanaf dat moment konden we aan de toe-

komst gaan werken. We voerden goede gesprekken, en hoewel er nog steeds zorgen waren, zag ik een jongen die echt zijn best deed. In een rapport schreef ik dat ik trots op hem was.”

Berry vond het zwaar maar hij stond open voor hulp. “Ik ging veel sporten, vooral fitness. Dat gaf me structuur en zelfvertrouwen. Daarnaast vond ik mezelf niet mooi, sporten hielp me ook om dat te veranderen.” Hij ging ook weer naar school en via begeleid wonen kon hij uiteindelijk op eigen benen staan. In 2013 werd zijn dossier bij jeugdreclassering gesloten.

Samen vooruitkijken

Ruim tien jaar later, na het bericht op LinkedIn, zagen Debbie en Berry elkaar onlangs voor het eerst weer terug. Dit keer ontmoette Debbie een man die zijn leven helemaal op de rit heeft. Hij heeft acht jaar een relatie en woont samen met zijn vriendin. Beiden hebben een vaste baan. Berry werkt in de horeca, maar heeft andere, grote dromen. “We zijn aan het sparen. Over een paar jaar willen we met een camper door Europa gaan reizen en uiteindelijk in het buitenland een stukje grond kopen om daar te blijven en geheel zelfvoorzienend te gaan leven.”

Berry heeft zijn passie gevonden in de natuur. Hij volgde opleidingen bij Voshaar Outdoor en kan bij wijze van spreken met niets overleven in de wildernis. Jagen, leerlooien en zelf vuur maken, hij heeft het allemaal geleerd. Het is iets waar hij helemaal vol van is. “Back to basic, dicht bij de natuur leven, dat is wat ik echt wil en mijn vriendin ook. We zijn nu aan het sparen en hopen over een jaar of acht te vertrekken, het liefst naar Portugal.”

Debbie vindt het fantastisch. “Heel bijzonder om hem nu zo te zien. Berry is altijd in mijn gedachten gebleven. Het doet me goed om te zien hoe hij is uitgegroeid tot wie hij nu is. Het voelt als een bekroning op mijn werk om te weten dat ik een positieve invloed op hem heb gehad. Ik ben nu zestien jaar in dienst bij William Schrikker als jeugdreclasserder en de jongeren met wie ik werk, hebben vaak veel meegemaakt. Soms lijkt het alsof je weinig kunt betekenen. Maar als

‘Zonder haar was ik er misschien niet meer geweest’

ik Berry nu zie, weet ik dat succes toch mogelijk is.” Berry zelf heeft geen twijfel over wat Debbie voor hem heeft betekend. “Ze was altijd begripvol en geduldig. Ze gaf me nooit een grote mond maar luisterde naar wat ik zei en dat was precies wat ik nodig had. Ze was mijn beschermengel. Verder heeft deze quote heeft altijd invloed op mijn leven gehad: ‘Er is altijd een uitgang in een donkere tunnel, volg het licht en wees vrij’. Misschien helpt het de volgende die verblijft in een tunnel om er ook uit te komen. Met mijn vader heb ik geen contact meer, dat hoofdstuk is afgesloten, maar met mijn moeder, broer en mij gaat het heel goed.”

"KINDEREN die zich **GEHOORD** **VOELEN**, kunnen zich **BETER** **ONTWIKKELEN**."

— KINDEROMBUDSVROUW MARGRITE KALVERBOER (LEES VANAF PAG. 22)

Partners voor Jeugd

Is een overkoepelende organisatie voor verschillende werkmaatschappijen waaronder: William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, William Schrikker Gezinsvormen, De Jeugd- en Gezinsbeschermers en Expect Jeugd. Allemaal zijn ze actief onder het motto: 'Zodat elk kind veilig kan opgroeien en zich goed kan ontwikkelen'.

Voor meer informatie kijk op: www.partnersvoorjeugd.nl

Partners voor Jeugd

Expect Jeugd
Expertisecentrum
Partners voor Jeugd

William Schrikker
Gezinsvormen

William Schrikker
Jeugdbescherming
& Jeugdreclassering

De Jeugd-
& Gezinsbeschermers

